

Санхүү бүртгэлээ оновчтой загварчлах нь

Бизнес цэнэг сургалт, хэлэлцүүлэг

Ч.Мөнхбадрах

2019.05.30

- Цэвэр ашиг
- Бүтээмж
- Хугарлын цэг
- Хөрөнгийн өгөөж
- Бүтээгдэхүүн
- Суваг

- Цэвэр ашиг
- Бүтээмж
- Хугарлын цэг
- Хөрөнгийн өгөөж
- Бүтээгдэхүүн
- Суваг

Практикт тулгардаг хүндрэлүүд

- Татвараас нуух гээд өөрөөсөө нуудаг. Улмаар санхүү бүртгэл цэгцгүй, тоон мэдээлэл дутуу байдаг.
- Бизнесийн бүхий л секторыг нэг стандартын тайлан, загварт нэгтгэсэн
 - Бизнесийн эзэнд төдийлөн хангалттай мэдээлэл өгөхгүй
- НББ – ийн суурь /мөнгөн ба аккруэль/
 - Худалдан авагчид бараа бүтээгдэхүүнийг ачуулсан бол орлогыг хүлээн зөвшөөрөх
- Хөрөнгийн үнэлгээ ба хуримтлагдсан элэгдэл
 - НББ – ийн зарчмаар хийх үнэлгээ ба бизнесийн үнэлгээ
- Орлогын болон мөнгөн гүйлгээний тайлангийн хамрах хугацаа, давтамж
 - Өссөн дүнгээр, улирал ба жилээр
- Нягтлангаа “универсал” боловсон хүчин байлгах хандлага
 - Нягтланд бүртгэл бүрэн хөтлөх зав хэрэгтэй
- Санхүүгийн программууд
 - Цэгцтэй дата буюу өгөгдөл байхгүй бол тайлан байхгүй

Санхүү бүртгэл, тайлагнал цэгцгүй явснаар

- Ашигтай, эсвэл хэр хэмжээний алдагдалтай нь тодорхойгүй болно.
- Төлж чадах цалингийн хэмжээ тодорхойгүй
 - Өөр тийш явахгүй хэмжээнд цалин + урамшуулал
- Алдагдалтай үнээр өрсөлдөнө
 - Хугарлын цэгээс доогуур буюу алдагдалтай үнээр борлуулалт хийнэ
- Харилцагч бол хаан
 - Тогтоон барих зорилгоор харилцагчийн тулгасан үнэ дээр нь тохиролцоно
- “Үл үзэгдэгч” зардлууд үнэд шингэхгүй
 - Тогтмол зардлууд, суутган, НӨАТ, шимтгэл ...
- “Хэт цайлган сэтгэл” – тэй баялаг бүтээгч
 - Ажилтан, харилцагч, зээлдэгч, түрээслүүлэгч ... Бусдын төлөө зүтгэгч

Санхүү бүртгэл, тайлагнал цэгцгүй явснаар

- Ашигтай, эсвэл хэр хэмжээний алдагдалтай нь тодорхойгүй болно.
- Хугацаа хэт хожимдуулан бүртгэдэг
 - Банкнаас зээл авах үедээ
- Өглөг авлага бүрхэг
 - Ажилчид, найз нөхөд, харилцагч гэх мэт. Хэнээс хэдийн авлагатай вэ?
- Орлого зардлын буруу бүртгэл
 - Бүтээгдэхүүнээ хольж бүртгэх, зардал болон хөрөнгө худалдан авалтыг ялгахгүй байх;
- Тооцсон цэвэр ашиг хаашаа явсан бэ?
 - Эх үүсвэр ба Хөрөнгө. Цэвэр ашиг хөрөнгө хэлбэрт шилжих ...
- Бизнесээсээ хэдийг авч, бизнестээ хэдийг оруулснаа мэдэхгүй
 - Гал унтраагч байдлаар явна

Үр дагавар

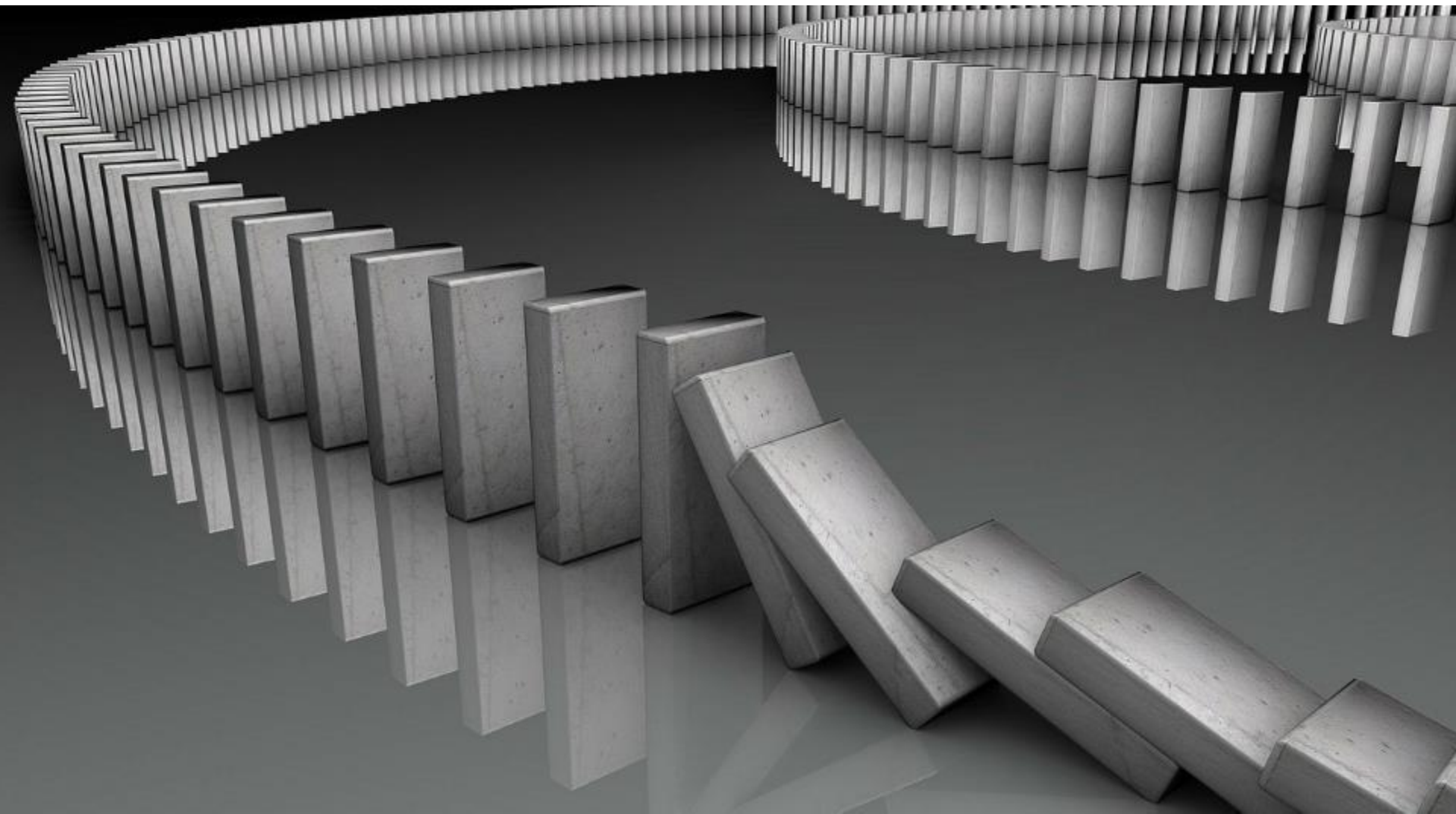

BUSINESS

БИЗНЕС ЦЭНЭГ

СУРГАЛТ, ХЭЛЭЛЦҮҮЛЭГ

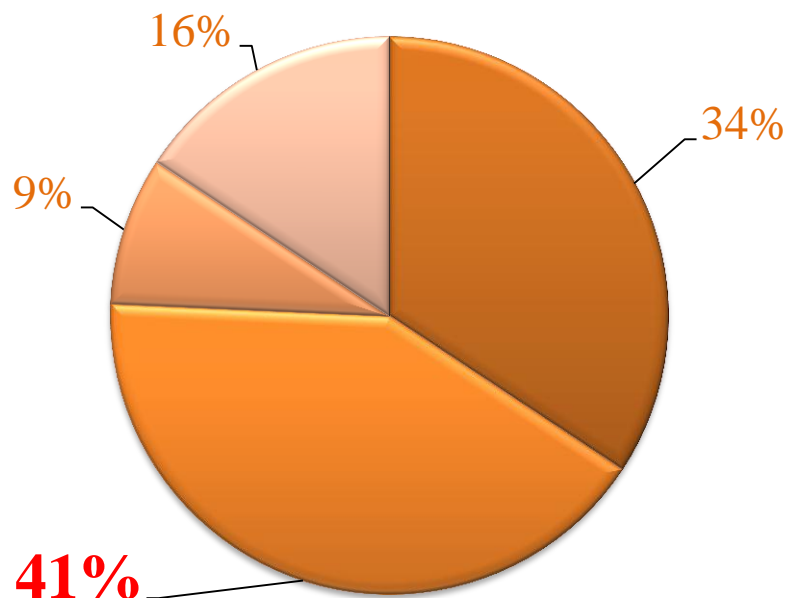
- Олон жижиг асуудлууд нийлж таны бизнесийн эрүүл мэндийг хохирооно.
- Суурь шалтгаан – Санхүү бүртгэлийн буруу загвар

Кэйс #1 Хувцас үйлдвэрлэл

- Хүргэлт үнэгүй, хүргэлтийн зардал БО – ын 5%;
- 3 борлуулалт тутмын 2 нь захиалгаар ...;

Борлуулалтын орлогод эзлэх ...

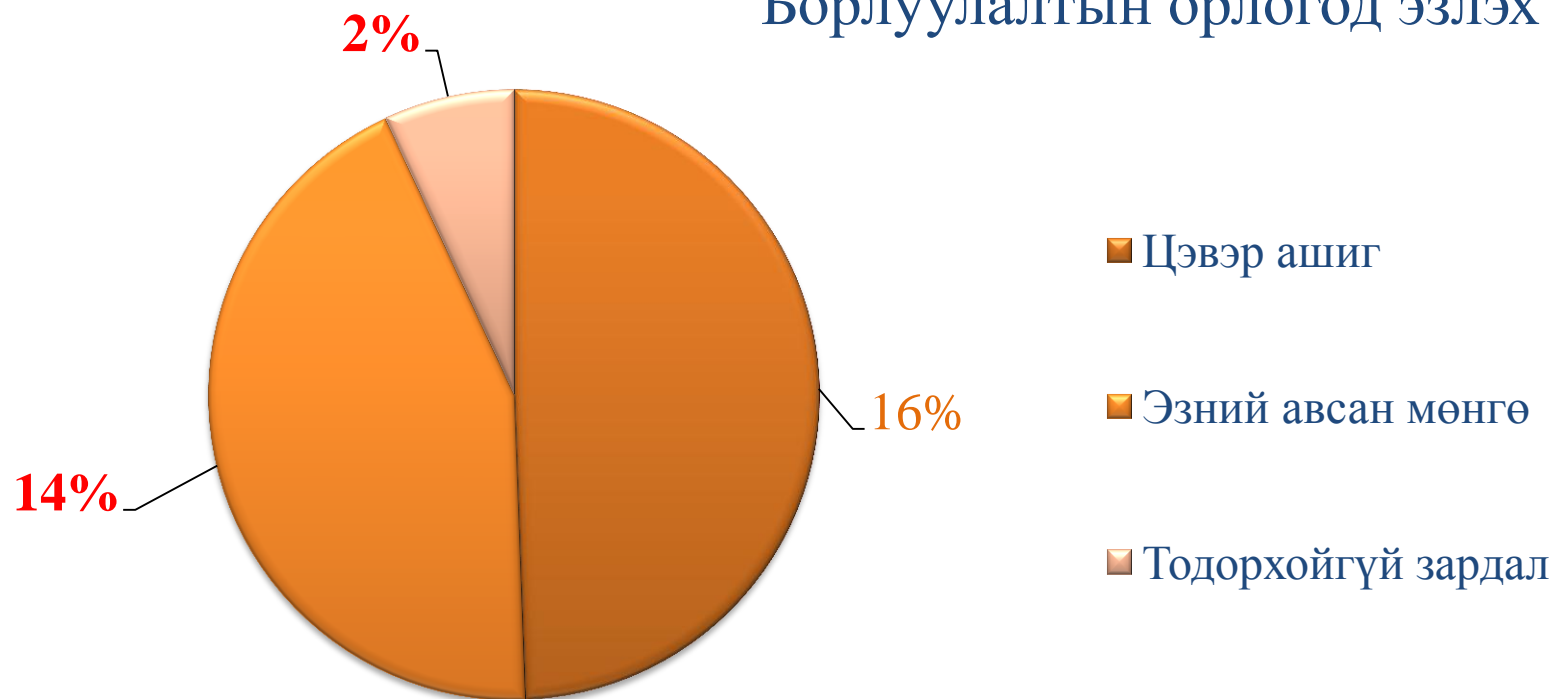
- **Материалын зардал**
- **Цалингийн зардал**
- **Түрээсийн зардал**
- **Бусад зардал**

- Цалин тооцох аргачлал буруу байв:
 - Хийснээр цалин тооцох үнэлгээг 20% бууруулах;
 - 1 захиалга = 2 бөөн үйлдвэрлэл;
 - Цалин / Борлуулалтын орлого < 35%
- Бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл, үнэлгээг шинэчилэх:
 - Захиалгын бүтээгдэхүүний үнэлгээг 10% нэмэгдүүл;
 - Бэлэн бүтээгдэхүүний нөөц буюу бөөн үйлдвэрлэл;
 - Бэлэн борлуулалт, захиалгат борлуулалт 50:50;
- Хүргэлтийн зардлыг харилцагч хариуцах;

Кэйс #2 – үйлдвэр

- БО – ын 12 хувьтай тэнцүү дүнгээр хөрөнгө худалдан авсан;
- Зээл, өрийн үлдэгдэл БО – ын 15 хувиар нэмэгдсэн;

Борлуулалтын орлогод эзлэх ...

- Эзний мөнгө ба бизнесийн мөнгө “нэг түрийвчинд” байсныг салгав;
- Гол нэрийн бүтээгдэхүүн дээр өртөг тооцоолон хугарлын цэг тодорхойлов;
- Зориулалт тодорхойгүй зардал 0 ширхэг;
- 2019 оны төсвийн ерөнхий төсөөлөл гарган санхүүгийн төлөвлөлттэй болов;

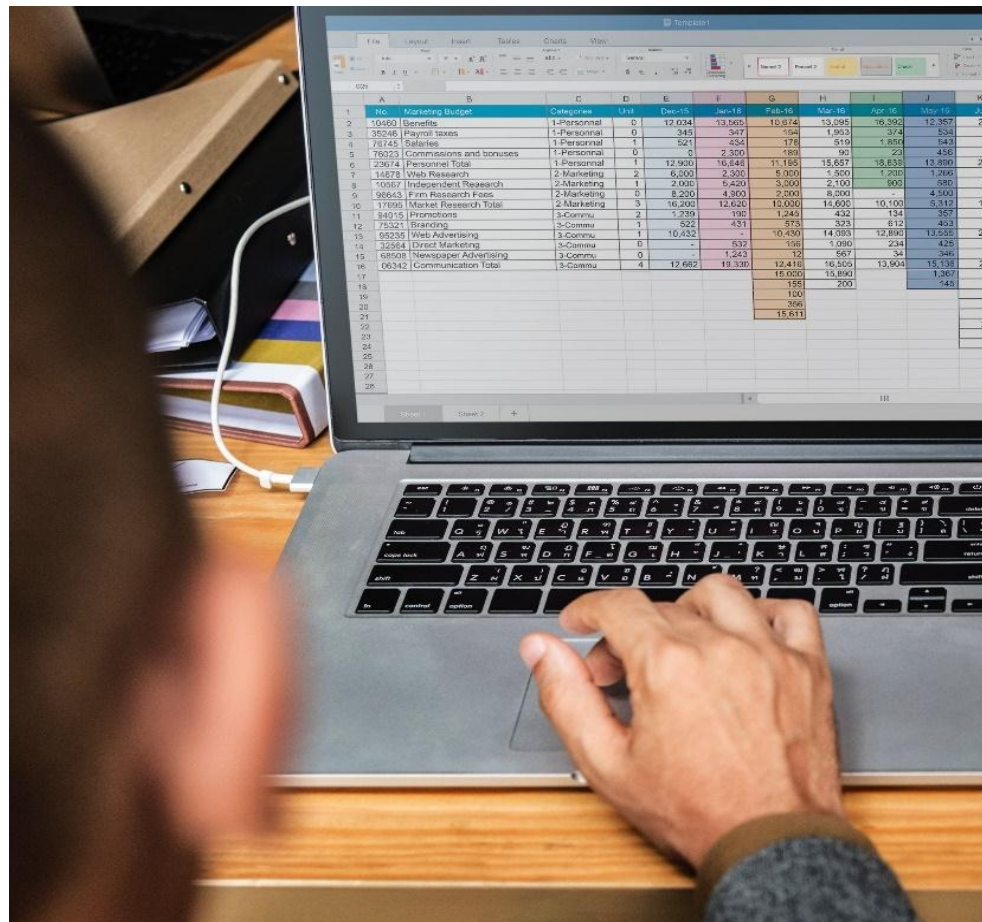
Санхүү бүртгэлийг оновчтой загварчлах нь

БИЗНЕС ЦЭНЭГ
СУРГАЛТ, ХЭЛЭЛЦҮҮЛЭГ

- Та ямар бизнес эрхэлж буйгаас үл хамаарч санхүү бүртгэлийн загварчлал тань дараах асуултуудад хариулж чадах ёстой:

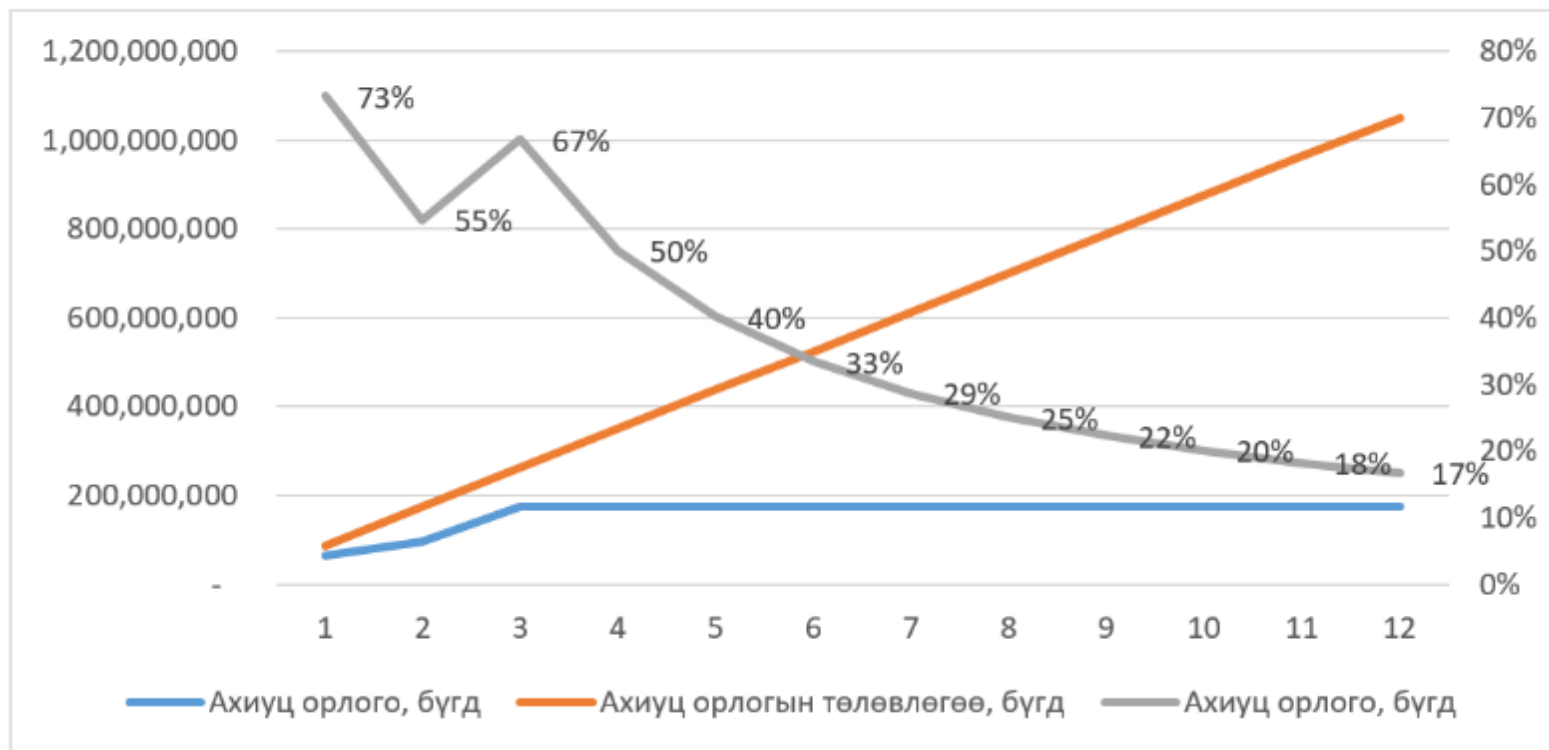
- Хэзээ?
- Юуг?
- Хаана?
- ХЭН?
- Хэнд?
- Ямар хэлбэрээр?
- Бусад +

Санхүү бүртгэлийг оновчтой загварчилсанаар

- Тээвэр зуучийн компанийн бодит жишээ

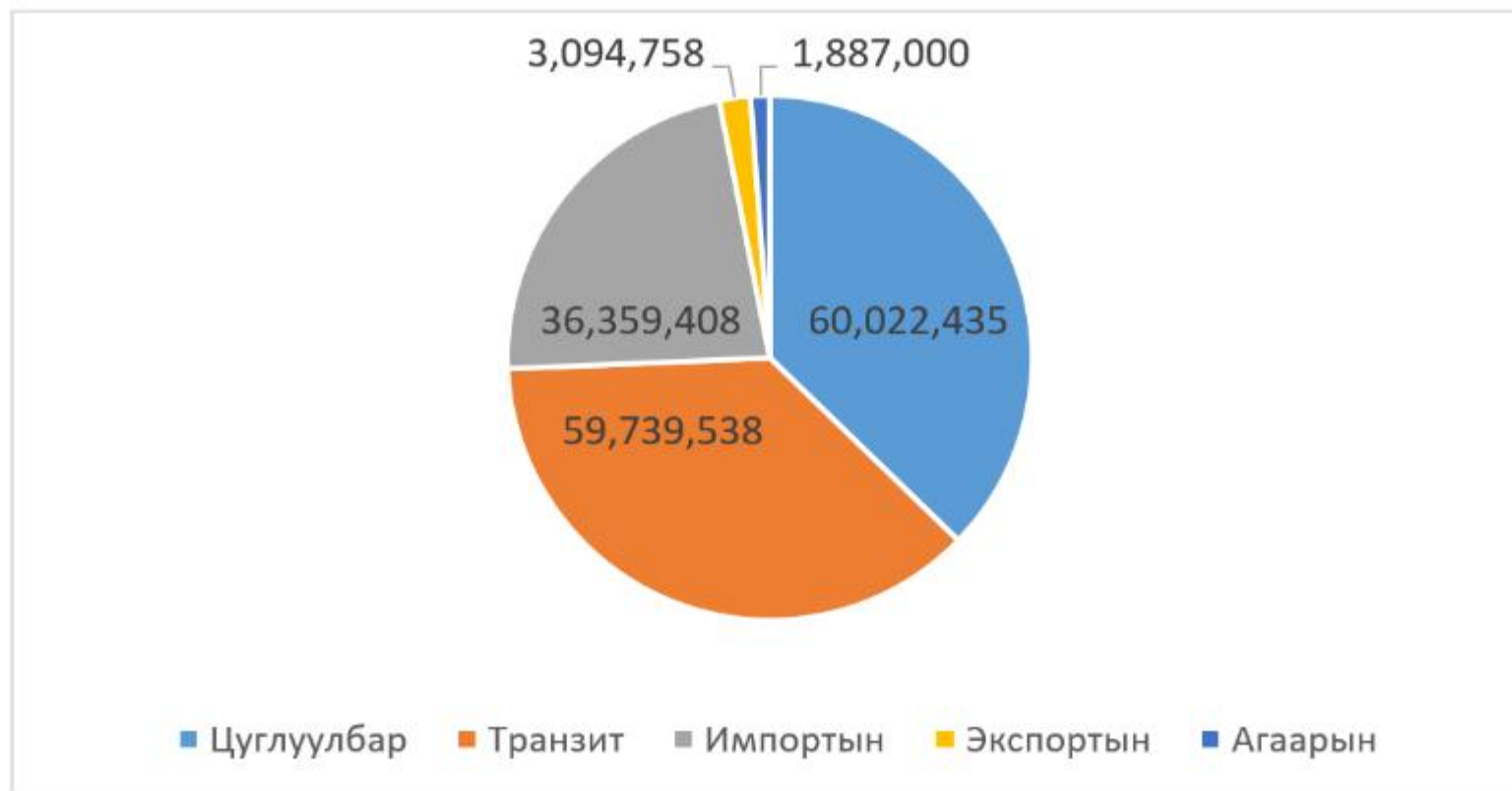
Ахиуц орлогын төлөвлөгөө, гүйцэтгэл /өссөн дүнгээр/

Санхүү бүртгэлийг оновчтой загварчилсанаар

- Тээвэр зуучийн компанийн бодит жишээ

Ахиуц орлого /бүтээгдэхүүнээр/

Санхүү бүртгэлийг оновчтой загварчилсанаар

- Тээвэр зуучийн компанийн бодит жишээ

Цэвэр ашгийн төлөвлөгөө, гүйцэтгэл /сараар/

Санхүү бүртгэлийг оновчтой загварчилсанаар

- Тээвэр зуучийн компанийн бодит жишээ

Төсөв хэтрүүлсэн / хэмнэсэн / 15 зардал, эрэмбээр

Борлуулалтын хэлтэс цалингийн зардал	(19,689,608.00)
Захиргаа удирдлагын цалингийн зардал	(19,652,544.77)
ТЗБХ цалингийн зардал	(16,887,363.96)
Түрээсийн зардал	(16,041,999.99)
Мэргэжлийн үйчилгээний зардал	(8,511,121.21)
Нийгмийн даатгалын зардал	(7,001,408.67)
Ашиглалтын зардал	(4,221,793.94)
Элэгдлийн зардал	(3,031,048.57)
Шатахууны зардал	963,697.31
Банкны үйлчилгээний шимтгэлийн зардал	1,343,826.15
Албан томилолтын зардал	1,669,575.76
Зээлийн хүүгийн зардал	1,718,518.52
Сургалтын зардал	1,860,477.87
Шуудан холбооны зардал	2,057,426.83
Засвар үйлчилгээний зардал	2,424,007.75

Бүртгэлийн загварчлал – бодит жишээ

- Дансны төлөвлөгөөний стандарт загвар - жишээ

1001-00-000-000	Кассанд байгаа бэлэн мөнгө-төгрөг
1101-00-000-000	Голомт банк-төгрөг
1201-00-000-005	Компани хоорондын авлага-ам.доллар
1201-00-000-004	Ажилчидаас авах авлага
1501-00-000-000	Бэлэн бүтээгдэхүүн
1802-00-000-000	Урьдчилж гарсан зардал
2003-00-000-000	Тавилга эд хогшил
2004-00-000-000	Машин, тоног төхөөрөмж
3101-00-000-005	Өглөг
5100-00-000-001	Борлуулалтын орлого
6101-00-000-001	ББӨ
7001-00-001-000	Цалин
7003-00-003-000	Засвар үйлчилгээний зардал
7005-00-005-000	Түрээсийн зардал

Бүртгэлийн загварчлал – бодит жишээ

- Тээвэр зуучын компанийн орлого, өртгийн загварчлал – жишээ
- Цалингийн зардлын задаргаа

5100-00-000-001	Импортын тээврийн борлуулалтын орлого	6101-00-000-001	Импортын тээврийн борлуулалтын өртөг
5100-00-000-002	Экспортын тээврийн борлуулалтын орлого	6102-00-000-002	Экспортын тээврийн борлуулалтын
5100-00-000-003	Транзит тээврийн борлуулалтын орлого	6102-00-000-005	Транзит тээврийн хөлсний өртөг
5100-00-000-004	Агаарын тээврийн борлуулалтын орлого	6102-00-000-004	Агаарын тээврийн борлуулалтын өртөг
5100-00-000-005	Цуглуулбар тээврийн борлуулалтын орлого	6102-00-000-003	Цуглуулбар тээврийн борлуулалтын өртөг
5101-00-000-000	Үзүүлсэн ажил үйлчилгээний орлого	6102-00-000-000	Үзүүлсэн ажил үйлчилгээний өртөг
5101-00-000-001	Бараа материал борлуулалтын орлого	6102-00-000-008	Бараа материалын өртөг- чингэлэг
5101-00-000-002	Дотоод тээврийн орлого	6102-00-000-010	Дотоод тээврийн өртөг
5101-00-000-003	Чингэлэг түрээс хадгаламжийн орлого	6102-00-000-009	Чингэлэг түрээс, хадгаламжийн өртөг
5101-00-000-004	Гаалийн үйлчилгээний орлого	6102-00-000-011	Гаалийн үйлчилгээний өртөг
5101-00-000-005	Нэмэлт зардлын орлого	6102-00-000-010	Дотоод тээврийн өртөг

7001-00-001-000	Захиргаа удирдлагын цалингийн зардал
7001-00-001-001	ТЗБХ цалингийн зардал
7001-00-001-002	Борлуулалтын хэлтэс цалингийн зардал

Бүртгэлийн загварчлал – бодит жишээ

- Гүйлгээний жагсаалт буюу ерөнхий журнал, жишээ

Огноо	Сар	Гүйлгээний утга	Дүн	Дт	Кт
2019/01/03	1	FTL K929HK125/AA134560 Тээврийн хөлс	11,764,420.50	1201-00-000-002	5100-00-000-005
2019/01/02	1	FTL AP0431-7/A8443B-7 тээврийн хөлс	25,860,757.50	1201-00-000-003	5100-00-000-005
2019/01/02	1	BSIU 988498-0/40' Тээврийн хөлс	8,644,866.30	1201-00-002-002	5100-00-000-001
2019/01/02	1	BSIU 988498-0/40' Дотоод зардал	23,000.00	1201-00-000-001	3115-00-000-000
2019/01/02	1	BSIU 988498-0/40' Дотоод зардал	230,000.00	1201-00-000-001	5101-00-000-000
2019/01/02	1	TEMU 402422-2/20' Тээврийн хөлс	24,033.55	1201-00-000-002	3115-00-000-000
2019/01/02	1	TEMU 402422-2/20' Тээврийн хөлс	24,033.55	1201-00-000-002	3115-00-000-000
2019/01/02	1	TEMU 402422-2/20' Тээврийн хөлс	12,858,908.16	1201-00-000-002	5100-00-000-001
2019/01/02	1	TEMU 402422-2/20' Тээврийн хөлс	240,335.45	1201-00-000-002	5101-00-000-000
2019/01/02	1	TEMU 402422-2/20' Тээврийн хөлс	240,335.45	1201-00-000-002	5101-00-000-002
2019/01/03	1	ECMU 159413-6/20' Тээврийн хөлс	18,430,219.20	1201-00-000-002	5100-00-000-001
2019/01/03	1	AM3878-1/A6025E-1	12,610,771.00	1201-00-000-003	5100-00-000-002
2019/01/04	1	FTL 95-92 СЭА Тээврийн хөлс	3,979,875.00	1201-00-000-002	5100-00-000-005
2019/01/04	1	TCKU 219138-1/20' тээврийн хөлс	19,296.37	1201-00-000-002	3115-00-000-000
2019/01/04	1	TCKU 219138-1/20' тээврийн хөлс	24,120.46	1201-00-000-002	3115-00-000-000
2019/01/04	1	TCKU 219138-1/20' тээврийн хөлс	6,553,527.50	1201-00-000-002	5100-00-000-001
2019/01/04	1	TCKU 219138-1/20' тээврийн хөлс	192,963.63	1201-00-000-002	5101-00-000-000
2019/01/04	1	TCKU 219138-1/20' тээврийн хөлс	241,204.54	1201-00-000-002	5101-00-000-002
2019/01/06	1	FTL P681PO750/EM54850 тээврийн хөлс	14,297,066.70	1201-00-000-002	5100-00-000-005
2019/01/07	1	TCKU 202754-7/20' тээврийн хөлс THC, Truck	19,276.73	1201-00-000-002	3115-00-000-000
2019/01/07	1	TCKU 202754-7/20' тээврийн хөлс THC, Truck	24,095.91	1201-00-000-002	3115-00-000-000
2019/01/07	1	TCKU 202754-7/20' тээврийн хөлс THC, Truck	6,414,331.00	1201-00-000-002	5100-00-000-001

Бүртгэлийн загварчлал – бодит жишээ

- Удирдлагын тайлан сар бүрээр, орлого, өртөг, зардлын зүйл анги бүрээр, автоматаар нэгтгэгдэнэ

Данс	Он: 2019	1	2
5100-00-000-001	Импортын тээврийн борлуулалтын орлого	316,202,708.3	=SUMIFS(EJ!\$D\$2:
5100-00-000-002	Экспортын тээврийн борлуулалтын орлого	37,782,015.0	\$D\$10375,EJ!\$B\$2:
5100-00-000-003	Транзит тээврийн борлуулалтын орлого	141,997,496.4	\$B\$10375,Нэгтгэл!
5100-00-000-004	Агаарын тээврийн борлуулалтын орлого	2,662,613.7	D\$5,EJ!\$F\$2:
5100-00-000-005	Цуглуулбар тээврийн борлуулалтын орлого	145,295,931.8	\$F\$10375,Нэгтгэл!
	Үндсэн үйл ажиллагааны борлуулалт	643,940,765.2	\$A6)-SUMIFS(EJ!
5101-00-000-000	Үзүүлсэн ажил үйлчилгээний орлого	6,096,982.7	\$D\$2:\$D\$10375,
5101-00-000-001	Бараа материал борлуулалтын орлого	15,000,000.0	EJ!\$B\$2:\$B\$10375,
5101-00-000-002	Дотоод тээврийн орлого	3,623,498.1	Нэгтгэл!D\$5,EJ!
5101-00-000-003	Чингэлэг түрээс хадгаламжийн орлого	6,793,547.6	\$E\$2:\$E\$10375,
5101-00-000-004	Гаалийн үйлчилгээний орлого	-	Нэгтгэл!\$A6)
5101-00-000-005	Нэмэлт зардлын орлого	-	
	Үзүүлсэн ажил үйлчилгээний борлуулалт	31,514,028.3	7,331,076.6
	Нийт борлуулалт	675,454,793.5	377,489,282.7

Бүртгэлийн загварчлал – бодит жишээ

- Гүйлгээний жагсаалтаас Гүйлгээ баланс, Санхүү байдлын тайлан, Мөнгөн гүйлгээний тайлан автоматаар нэгтгэгдэнэ

Экспортын тээврийн ахиуц орлого	1,820,820.0	677,695.5
Транзит тээврийн ахиуц орлого	12,151,528.6	12,874,783.6
Агаарын тээврийн ахиуц орлого	182,500.5	447,628.3
Цуглуулбар тээврийн ахиуц орлого	21,246,042.1	831,304.6
Үндсэн үйл ажиллагааны ахиуц орлого	56,674,979.5	29,266,527.3
Үзүүлсэн ажил үйлчилгээний ахиуц орлого	661,755.3	1,936,873.6
Бараа материал борлуулалтын ахиуц орлого	(144,548.8)	(500,000.0)
Дотоод тээврийн ахиуц орлого	173,498.1	(230,425.7)
Чингэлэг түрээс хадгаламжийн ахиуц орлого	6,793,547.6	425,503.7
Гаалийн үйлчилгээний ахиуц орлого	-	256,157.3
Нэмэлт зардлын ахиуц орлого	-	303,972.3
Үзүүлсэн ажил үйлчилгээний ахиуц орлого	7,484,252.2	2,192,081.2

Дансны төлөвлөгөө загварчлах жишээ

- Үйлдвэрлэлийн салбарын дансны төлөвлөгөө кодлосон жишээ

6	1	1	-	0	0	1	-	9	9
6	2	2	-	0	0	1	-	9	9
6	3	3	-	0	0	1	-	9	9

- Эхний 3 орон

- Дансны төрөл – Өртгийн данс
- Бүтээгдэхүүний код /1 – ажлын гутал, 2 – малчны гутал, 3 – өдөр тутмын гутал/
- Агент буюу борлуулалтын салбарын дугаар

- Дунд 3 орон

- Төсөл буюу тендерийн дугаар
- 900 – жижиглэн борлуулалт

- Сүүлийн 2 орон

- Дансны задаргаа /01 – Шууд материал, 02 – Шууд хөдөлмөр, 03 – ҮНЗ/
- 12 – Эсгүүрийн цехийн цалин, 22 – Гүйцэтгэх цехийн цалин, 32 – Захиалга цехийн ...

Загварчлалд нэмж болох онцлог ангилалууд

- Ээлж /шүдний эмнэлэг/
- Бартер харилцагчийн мэдээлэл
- Бизнесийн төрөл /эмийн худалдаа ба бэйкэри бизнес/
- Борлуулагч /аль артист, менежер, аль жолооч буюу трэйлэр/
- Эрчимжсэн МАА – д аль сүрэг

АНХААРЛААР
ШАГНАСАНД
БАЯРЛАЛАА,
АМЖИЛТ ХҮСЬЕ.

Ч.Мөнхбадрах
Бизнесийн зөвлөх

info@sanhuuch.mn

7711 3880

8910 0624

9910 0624

